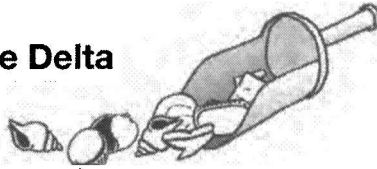

Snoepjes uit de Delta

Anton Janse*

Onderzoek naar de Deltaboringen, wat betreft het deel van zuidwest Nederland, vormen een deel van mijn bezigheden. Zo nu en dan wordt het oog getroffen door iets fraais of voor hier onbekends. Van een aantal van deze zaken wil ik jullie van tijd tot tijd deelgenoot maken in dit rubriekje 'Snoepjes uit de Delta'.

Crenella Brown, 1827

Een familie die in onze regionen al voorkomt sedert het Eoceen. Toendertijd gewend aan de heersende duidelijk hogere temperaturen dan de huidige.

Crenella decussata (Montagu, 1808) komt recent voor in de noordelijke Atlantische Oceaan, met een voorkeur voor dieper (kouder) water en de boreale en arctische gebieden. Een klein, maar in het gruis opvallend schelpje met de kleur van oud zilver. Wordt zelden groter dan een millimeter of vijf.

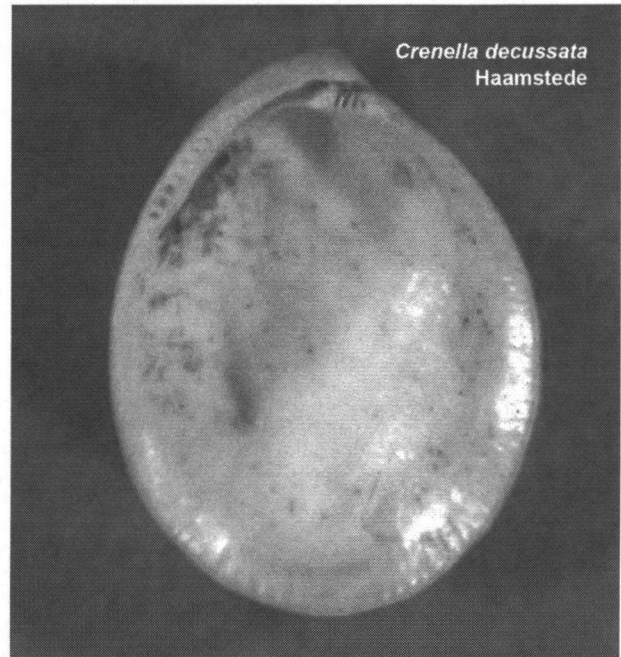
In de boringen wordt deze soort regelmatig aangetroffen in de vroeg-pleistocene Formatie van Maassluis en wel in het jongere deel, Mol A genoemd. Telmonsters van Schelphoek leverden tussen 88 en 89 meter 35 stuks op. Boring Haamstede was tussen 96 en 97 meter nog rijker met 150 klepjes. Mooie vergelijkingsmonsters!

Ook de op Schouwen gelegen boring Den Osse leverde een aantal kleppen op van deze soort. Weliswaar niet zo talrijk, maar representatief genoeg voor het genoemde traject van Mol A.

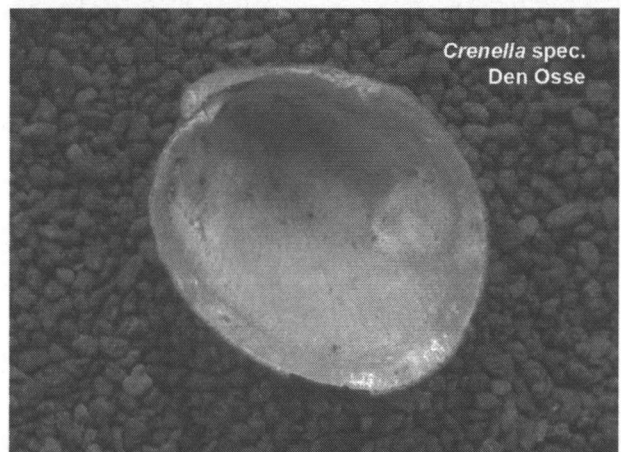
Verrassend was dan ook dat in het diepere deel van deze boring, een traject in Mol B te plaatsen tussen 135 en 145 meter, een aantal veel grotere exemplaren van deze familie opdoken, gemiddeld tweemaal de afmetingen van *Crenella decussata*.

Deze schelpjes waren veel ronder, de buitenzijde telde meer ribjes en intervingeren niet zoals bij *C. decussata* nogal eens het geval is. De ventrale zijde achter het slot buigt ver uit voordat deze naar onderen afbuigt, terwijl deze bij *C.*

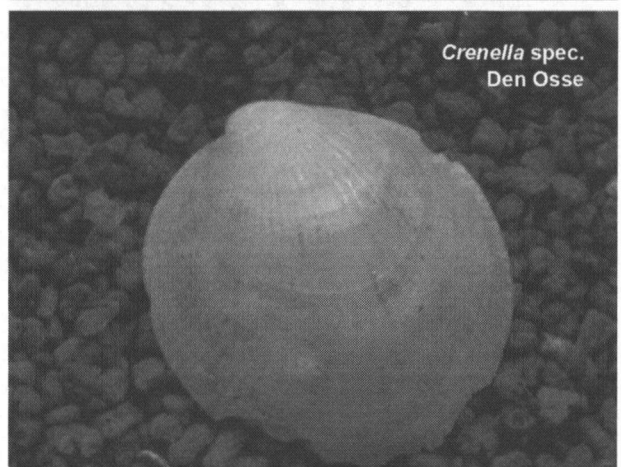
decussata nagenoeg recht naar de onderrand afbuigt. Ook het slot verschilt, bij niet versleten schelpen van *Crenella decussata* zijn er op het ligamentveld een aantal verticale tandjes zichtbaar zoals bij een taxodont (zie foto hieronder). Deze heb ik niet waargenomen bij wat ik *Crenella spec.* wil noemen. Dit onder voorbehoud omdat ik de

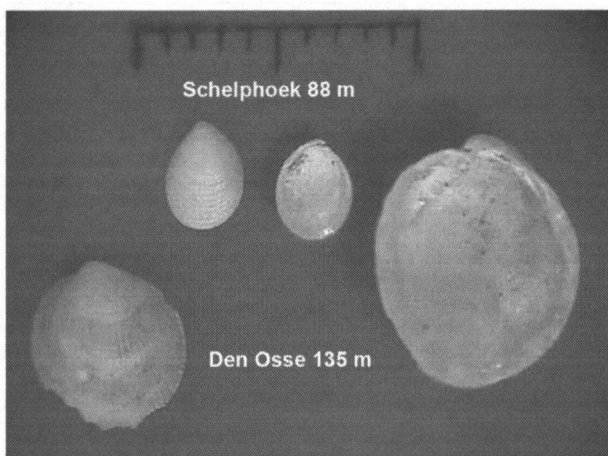
Crenella decussata
Haamstede

Crenella spec.
Den Osse

Crenella spec.
Den Osse

Schelphoek 88 m

Den Osse 135 m

typebeschrijving en eventuele afbeelding van Montagu van *Crenella decussata* niet onder ogen heb gehad. De begeleidende fauna van deze vorm is arctisch, *Tridonta domburgensis*, *Clinocardium ciliatum* en *Serripes* spec. Opvallend veel *Goodallia* sp., zelfs enkele doosjes van deze soort, die ik in een eerder Snoepje behandeld heb.

In de nieuwe fossielenatlas wordt ook melding gedaan van *Crenella* spec., onder verwijzing van de door Marquet behandelde *Crenella decussata* uit het Pliocene, welke al voorkomen in de Zanden van Kattendijk. Jammer dat hij de binnenzijde niet heeft afgebeeld. Terecht merkt hij op deze soort niet te verwarren met juveniele exemplaren van *Arcoperma sericea* welke ook in de mio-pliocene fauna's voorkomt.

Literatuur

- Moerdijk, P.W. & F.P. Wesselingh, et al, 2010. De Fossiele schelpen van de Nederlandse Kust. In de serie Geologie van Nederland, Nederlands Centrum voor Biodiversiteit Naturalis.
- Janse, Anton, 2007. Snoepjes uit de Delta: ?*Goodallia* sp. - Afzettingen WTKG 28 (2) p. 36.
- Marquet, R. et al, 2002. The Neogene amphineura and bivalvia (Protobranchia and Pteriomorpha) from Kallo and Doel (Oost-Vlaanderen, Belgium). - Paleontos 2. p. 35.

*Anton Janse, Gerard van Voornestraat 165,
3232 BE Brielle, tel. 018-141 62 38,
e-mail: acjanse@hetnet.nl